

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **P. O. M.**, (dle pasu **P. M.**), zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2007, č. j. 56 Az 122/2007 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 29. 11. 2007, č. j. 56 Az 122/2007 - 47, zamítl žalobu žalobkyně podanou proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2007, č. j. OAM-1-308/VL-07-04-2007. Přezkoumávaným rozhodnutím žalovaného nebyl žalobkyni udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas blanketní kasační stížnost, kterou následně doplnila prostřednictvím zvoleného zástupce.

Stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. a namítla, že žalovaný při zjišťování skutkového stavu věci porušil ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, a krajský soud měl proto rozhodnutí žalovaného zrušit. Stěžovatelka poukázala na režim, který je v Nigerijské federativní republice (dále jen „Nigérie“) a kterým jsou údajně potlačována základní lidská práva a svobody a namítla, že žalovaný správní orgán ani krajský soud si neopatřily dostatečné množství informací o situaci v této zemi. Stěžovatelka vytkla žalovanému správnímu orgánu, že nedostatečně zjistil skutkový stav a ohradila se proti tomu, jakým způsobem hodnotil důkazy. Uvedla, že vyvinula maximální úsilí, aby doložila svá tvrzení. Tíha důkazního břemene by přitom podle ní měla být rovnoměrně rozložena mezi žadatele a správní orgán a v této souvislosti odkázala na Příručku k postupům a kritériím pro určování postavení uprchlíků.

Dále namítla, že soud dostatečně nezkoumal důvody rozhodnutí žalovaného, který jí neudělil humanitární azyl z důvodu podle § 14 zákona o azylu. Podle názoru stěžovatelky

splňuje minimálně podmínky pro udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu, protože jí vzhledem k její žádosti o azyl hrozí po návratu do Nigérie pronásledování ze strany státních orgánů. Z těchto důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 56 Az 122/2007, a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud předně podotýká, že je třeba odlišovat přijatelnost kasační stížnosti od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřipustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřipustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Protože Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je přípustná, zabýval se otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatelky ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelce byla již jednou poskytnuta soudní ochrana individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci, přičemž další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky, ale je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelky.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení,

kteře mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s., ale také uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné upozornit, že stěžovatelka neuvedla žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud se mohl zabývat otázkou přijatelnosti její kasační stížnosti pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že stěžovatelka zdůvodnila svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany tím, že se obává jednání osob v její rodné vesnici, které jí vyhrožovaly smrtí poté, co odmítla jejich požadavek, aby se po smrti své matky stala „kouzelnicí sekty Olonkun“. Nejvyšší správní soud k tomu poznamenává, že ze zprávy Kanadské rady pro imigraci a uprchlíky ze dne 5. 3. 2001 vyplývá, že správně se jedná o „Olokun“ či „Olukun“ viz. č. l. 26 spisu. Stěžovatelka uvedla, že se s věcí obrátila na místní policii, která jí však nepomohla, a proto se přestěhovala do jiného města (Lagosu), kam jí však po roce došel výhrušný dopis, a proto opustila Nigérii. Tato stěžovatelčina tvrzení shledal jak žalovaný správní orgán, tak krajský soud jako nevěrohodná a tento svůj závěr podrobně a přesvědčivě odůvodnil soud na č. l. 50 – 51 spisu soudního a správní orgán na č. l. 89 – 90 spisu správního.

Nejvyšší správní soud uvádí, že jak žalovaný správní orgán, tak krajský soud se vypořádaly se všemi žalobními námitkami stěžovatelky. K námitce týkající se údajných nedostatečných skutkových zjištění odkazuje Nejvyšší správní soud rovněž na svou judikaturu, např. na rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004 – 61, www.nssoud.cz, či rozsudek ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 174/2004 – 103, www.nssoud.cz, kde se těmito otázkami podrobně zabýval, přičemž povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o azyl, což Nejvyšší správní soud judikoval např. ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, www.nssoud.cz.

Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, a z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, z jakých důkazních prostředků vycházel správní orgán při svém rozhodování. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož vycházel správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde dány důvody pro udělení azylu podle § 12, § 14 a § 14a zák. o azylu. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatelka nebyla nikterak krácena na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že obdobnými námitkami týkajícími typově totožného případu, v němž se stěžovatel měl stát po otci kouzelníkem nejvýznamnější společensko-náboženské organizace v Nigérii nazývajícím se „Ogboni“, se zabýval ve svém rozsudku ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 Azs 283/2005 - 1. Veškeré úvahy a závěry vyslovené v tomto rozhodnutí plně dopadají i na tento konkrétní případ. Nejvyšší správní soud také podotýká, že z informací, které si opatřil žalovaný státní orgán (č. l. 54 a 55 spisu), vyplývá, že činnost výše uvedených spolků či sekt je státními úřady Nigérie potírána.

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že i za předpokladu, že by tvrzení stěžovatelky byla pravdivá, nebyly by její námitky důvodné, protože ani tak by neprokázala, že veřejná moc jako celek je lhostejná k diskriminaci v souvislosti s členstvím v sektě Olonkun, resp. Olokun či Olukun. Stěžovatelčino odmítání stát se členkou uvedené sekty proto mohlo být důvodem pronásledování ze strany soukromých osob, nikoli však důvodem, proč by toto pronásledování trpěla státní moc v její zemi původu, když by bylo možné v posuzované věci nanejvýš připustit individuální selhání místního představitele veřejné moci z důvodu jeho osobních vztahů s dalšími osobami v rodné vesnici.

Přítom konflikt s osobami z rodné vesnice spadá do okruhu problémů se soukromými osobami, který není azylově relevantním důvodem. Tento závěr vyslovil Nejvyšší správní soud právě v rozsudku ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 Azs 283/2005 - 1, nebo např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, případně ve svém rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, všechny přístupné na www.nssoud.cz. Zmíněné judikatury je společné, že problémy se soukromými osobami nemohou být důvodem pro udělení azylu, pokud politický systém v zemi původu žadatele o azyl dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tato skutečnost nebyla v řízení o udělení azylu vyvrácena. Stěžovatelka sice uvedla, že se obrátila na místní příslušníky policie, kteří jí údajně neformálně poradili, že má dodržet rodinné tradice, nicméně nevyužila možnosti obrátit se na jejich nadřízené, případně na policii na jiném místě Nigérie, a to ani tehdy, když jí měl po roce přijít výhrušný dopis do nového bydliště.

Stěžovatelka by tedy nenaplnila ani podmínky § 12 písm. b) zákona o azylu, protože její údajné problémy nelze přičítat veřejné moci v její zemi původu. Za situace, kdy případné pronásledování není podporováno veřejnou mocí, která se naopak podle svých tvrzení a mezinárodních zpráv snaží potírat kriminalitu páchanou sektami, je nutno setrvat na tom, že by se jednalo o pronásledování ze strany soukromých osob.

Tento názor přitom vychází i z konstantní judikatury zdejšího soudu. Ten ve svém rozsudku ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 7 Azs 38/2003, www.nssoud.cz, uvedl, že „za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim.“ Jinak řečeno, lze najít v zásadě tři možné postoje státní moci v zemi původu, které lze klasifikovat jako pronásledování: za první situace, kdy byl předmětný stav žadatele o azyl, tedy ohrožení života, svobody, či pocit psychického nátlaku a pocitu podobné, působen či podporován přímo úřady státu žadatelova původu či pobytu; za druhé situace, kdy je takový stav těmito úřady trpěn; a za třetí situace, kdy stát neměl schopnost žadatele před takovým jednáním ochránit. Právě na tuto druhou a třetí možnost předpokládající nikoli komisivní, ale omisivní přístup státní moci k pronásledování, stěžovatelka zjevně odkazuje, když tvrdí, že její stát původu selhal při její ochraně před sektou Olonkun, resp. Olokun či Olukun. K takové situaci však v posuzovaném případě nedošlo,

protože nelze ztotožňovat individuální postoje některých místních policistů s postojem nigerijské státní moci jako celku, který je v daném případě rozhodný.

Nejvyšší správní soud posoudil postoj této státní moci jako celku a shledal, že žádná z trojice výše nastíněných situací akceptovatelných jako postoj vedoucí k pronásledování není dána. Problémy, jichž se stěžovatelka údajně obává, nebyly touto mocí aktivně prováděny, což stěžovatelka ostatně ani netvrdí. Nejedná se ani o stav, kdy by bylo stěžovatelčino případné pronásledování těmito orgány trpěno pro některý z pěctice důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Není dána ani třetí z uváděných situací, neboť nelze tvrdit, že by stát původu neměl schopnost stěžovatelku před hrozícím jednáním ochránit. Tato kautela dopadá typicky na případy takzvaných zhroucených států, kde veřejná moc není schopna poskytovat ani základní standard ochrany lidských práv, za takový stát však podle informací shromážděných žalovaným Nigérii – aniž by zdejší soud tamní situaci ochrany lidských práv jakkoli idealizoval - označit nelze.

Pokud by stěžovatelce opravdu hrozilo pronásledování, jak uvedla, čemuž však žalovaný ani krajský soud neuvěřil, jednalo by se o pronásledování ze strany soukromých osob nepříčitatelné státní moci, ale pouze samotné sektě Olokun. Taková situace by byla plně srovnatelná s případem, kdy je stěžovatel pronásledován organizovaným zločinem v zemích, kde tyto zločinecké struktury prorostly i do státního aparátu a snižují – avšak nevylučují – jeho účinnost při potírání činnosti těchto struktur. I v takových životních situacích lze jistě plně pochopit, že se osoba, jíž hrozí pronásledování kriminálními strukturami, rozhodne nespolehat na pomoc státních orgánů v zemi původu a raději odejde do zahraničí, neboť tam již moc těchto struktur nesahá. Na tyto situace však již nedopadá ochrana formou udělení azylu, neboť azyl je ze své definice poskytnutím ochrany státem přijímajícím, přičemž tato ochrana má nahradit odmítnou či neakceptovatelnou ochranu státem původu. Důvodem poskytnutí azylu však již není, pokud se osoba uchýlí do cizí země proto, aby se vymanila z akčního dosahu zločineckých struktur, jichž se obává v zemi původu, a proti nimž jsou sice státní orgány v zemi původu ochotny ji bránit, této osobě se však tato ochrana nezdá být z různých důvodů dostatečně účinnou; leda by se jednalo o některý z trojice postojů veřejné moci zakládajících pronásledování a rozebraných důkladně výše. Právě takovou osobou by byla i stěžovatelka, pokud by její výpověď byla pravdivá, a její motivace k odchodu do České republiky by byla plně legitimní a pochopitelná, nezakládá však v žádném případě důvod k poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu, neboť poskytnutí azylu z důvodu ochrany před sektou, proti níž bojuje – byť nikoli se stoprocentní účinností - i sama veřejná moc v zemi původu, není možné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 Azs 283/2005 - 1).

K námitce stěžovatelky, že splňuje podmínky podle § 14 a § 14a zákona o azylu, odkazuje Nejvyšší správní soud např. na svůj rozsudek ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. 4 Azs 343/2004, či rozsudek ze dne 22. 9. 2006, sp. zn. 4 Azs 2/2006, www.nssoud.cz, ze kterých vyplývá, že úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Protože stěžovatelka neuvádí žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu